

Aan College van Gedeputeerde Staten van
de Provincie Gelderland

[via webformulier]

Natuur en Milieu Gelderland

Oude Kraan 72
6811 LL Arnhem

info@natuurenmilieugelderland.nl
www.natuurenmilieugelderland.nl

KvK 41046129
BTW NL0029.896.82.B.01

IBAN NL89 TRIO 0338 6290 25
BIC TRIONL2U

Datum : 20 maart 2026
Onderwerp: Zienswijze wijziging Omgevingsverordening Gelderland
Ons kenmerk : 260262.MW
Behandeld door : Maarten Witberg

Geacht college,

Wij hebben kennis genomen van de ontwerp-wijzigingen van de omgevingsverordening. Graag geven we u onze zienswijze in deze brief. We volgen de indeling in onderwerpen zoals op uw website is aangehouden¹, maar we hebben niet bij alle onderwerpen een zienswijze. Deze zienswijze wordt mede-ingediend door de volgende organisaties:

- Natuurmonumenten
- Geldersch Landschap & Kasteelen
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- KNNV afd. Wageningen en omstreken
- KNNV afd. Arnhem en omstreken
- Vereniging Landschap en Milieu Hattem
- Werkgroep Milieubeheer Groesbeek
- IVN Oost-Veluwezoon
- IVN Rijk van Nijmegen
- Vogelwerkgroep Arnhem
- Stichting Ecovrede

¹ <https://www.gelderland.nl/themas/omgeving/omgevingsverordening/wijzigen-van-de-omgevingsverordening>

1. Energietransitie: afstandsnorm windturbines

Wij maken bezwaar tegen de toevoeging van artikel 5.93 (afstandsnorm nieuwe windturbines). Een brede coalitie van provincies en gemeenten, netbeheerders, boeren, bedrijven van groot tot klein, de bouwsector en de energiesector pleitte eerder al unaniem tegen het invoeren van een afstandsnorm en vóór het gebruik van milieunormen².

Een generieke afstandsnorm is geen oplossing voor hinder, want overlast hangt vooral af van geluid en slagschaduw. Regels dáárvoor bieden bescherming voor bewoners, houden rekening met lokale omstandigheden en stimuleren innovatie van stillere turbines. Een generieke afstandsnorm biedt deze voordelen niet. Daarom vinden we het positief dat de provincie een geluidsnorm in haar nieuwe windbeleid voorstelt.

We hebben de volgende bezwaren tegen een afstandsnorm:

- 1.1 Wind op land is nog steeds een van de goedkoopste vormen van hernieuwbare elektriciteitsopwekking³. Tegelijkertijd is de verhouding tussen zonne- en windenergie in Gelderland enorm scheef (ongeveer 80% zon en 20% wind). In de Regionale Energiestrategieën is daarom het toevoegen van met name windturbines, in combinatie met opslag, een belangrijke opgave. De provincie Gelderland mag naar onze mening, als een van de partners bij de opstelling en uitvoering van deze RES'en, niet eenzijdig de spelregels veranderen.
- 1.2 Lokale windprojecten nabij afnemers, zoals bedrijventerreinen, havens en stedelijk gebied dragen bij aan een betere balans tussen vraag en aanbod én aan het verlichten van netcongestie. Zonder voldoende ruimte voor windturbines dreigt vertraging van woningbouw, economische ontwikkeling en de energietransitie. Met de grote behoefte aan woningbouw is het van belang om netbewuste nieuwbouw te realiseren, waar windprojecten een essentiële rol in spelen.
- 1.3 De provincie zegt zelf in haar Statenbrief van 18 december⁴: 'Minder ruimte voor windenergie (...) leidt tot hogere maatschappelijke kosten vanwege de grotere impact op

² [Brief 22 september 2025](#): NedZero, Bouwend Nederland, VNO-NCW, Netbeheer Nederland, LTO, VNG, Energie-Nederland, Energie Samen, NMF en NVDE: oproep voor geluidsnormen, geen afstandsnorm

³ [15 december 2025](#): Record aanvragen subsidie voor duurzame energieprojecten

⁴ [Statenbrief 18 december 2025](#): Uitwerking Initiatiefvoorstel RES en 2x tip – Impact afstandsnorm en Andere vormen van opwek

het elektriciteitsnetwerk.' En: 'Zon en wind vullen elkaar goed aan en dragen in combinatie aantoonbaar bij aan een betaalbare, betrouwbare en klimaatneutrale energievoorziening en efficiënt gebruik van de elektriciteitsnetten.' In de conclusie van de aanvullende notitie Afstandsnorm van de provincie³ staat dat een afstandsnorm niet tot minder hinder van windturbines leidt, geen extra bescherming biedt bovenop geluidsnormen en dat de noodzaak om stillere windturbines te realiseren mogelijk wegvalt. Deze conclusies onderschrijven wij.

- 1.4 De provincie noemt als voordelen van een afstandsnorm de ervaren duidelijkheid richting inwoners en het reguleren van visuele impact. Als we het licht in Gelderland aan willen houden en de energierekening stabiel willen houden voor onze inwoners en bedrijven, is het uitgesloten dat er geen windturbines op land meer bijkomen. Met een afstandsnorm zullen er relatief méér en kleinere windturbines nodig zijn, hetgeen juist de visuele impact en hinder vergroot. Ook zullen grote windturbines vaker nabij natuurgebieden geplaatst worden, op plekken waar de afstandsnorm voor woningen geen rol speelt. De risico's voor vleermuizen en vogels nemen daarmee echter toe.
- We verzoeken daarom al met al om af te zien van het nieuw voorgestelde artikel 5.93 met een afstandsnorm nieuwe windturbines. Daarmee zal overigens artikel 5.93 ook komen te vervallen.

2. Oude Bosgroeiplaatsen

- 2.1 Uit de regels en de toelichting maken we op dat de kaart Oude Bosgroeiplaatsen in stand blijft als indicatieve kaart voor de ligging van percelen. Wel kan de kaart inhoudelijk verbeterd worden door ambtshalve aanpassingen. De beoordelingscriteria worden gehanteerd bij aanvragen voor ontheffing, niet vooraf voor het aanpassen van de beschermde status van grote aantallen oude bosgroeiplaatsen.
- We vinden het belangrijk dat de kaart in stand blijft en dat daarmee kennis over de ligging van oude bosgroeiplaatsen in de provincie Gelderland niet verloren gaat.
- 2.2 Binnen het wettelijk kader van de Houtopstandenregeling is de provincie het bevoegd gezag over percelen die zich buiten de gemeentelijke Bebouwingscontour Houtkap bevinden en gemeenten daarbinnen. De nieuwe regels tasten dit principe niet aan. We vinden het belangrijk dat er geen verwarring ontstaat over deze kwestie. In de toelichting wordt gesteld dat "gewaarborgd wordt dat op gemeentelijk niveau relevante belangen

worden afgewogen”, vooral doelend op het maatschappelijk belang van een ontwikkeling. Dat is prima, maar het behouden en versterken van oude bosgroeiplaatsen is evenzeer een groot maatschappelijk belang, dat de provincie moet waarborgen.

- In de toelichting moet wel verduidelijkt worden dat de provincie deze weging van belangen uiteindelijk toetst als het perceel buiten de bebouwingscontour houtkap ligt en niet de gemeente. We verzoeken de toelichting op dit punt te verduidelijken.

- 2.3 Voorgesteld wordt om vier criteria te hanteren die ertoe strekken dat een ontheffing herplant op andere grond kan worden verkregen zonder wensen- en bedenkingenprocedure bij Provinciale Staten. PS maken tot nu toe zelf deze afweging van (met name) het maatschappelijk belang ten opzichte van het belang van in stand houden van de oude bosgroeiplaats. De voorgestelde wijziging maakt de situatie er in onze ogen niet duidelijker op. In de ogen van GS belangrijke locaties kunnen ad hoc door PS op hun merites beoordeeld worden, terwijl volgens GS minder belangrijke locaties, een welomschreven toetskader hebben (los van de kwaliteit van het voorstel voor dit kader zoals nu beschreven in lid 3).
- Zoals al eerder aangegeven, denken wij als natuurorganisaties dat de huidige uniforme regeling via de Wensen en Bedenkingenprocedure voldoende functioneert. Met het nieuwe voorstel wordt het stelsel nodeloos ingewikkelder, terwijl de tijdswinst voor planprocessen minimaal is. We verzoeken daarom af te zien van de wijziging door het toevoegen van het nieuwe derde lid aan artikel 7.27

- 2.4 Oude Bosgroeiplaatsen hebben als kernkwaliteit natuur. Het was beter geweest als deze percelen destijds al als GNN waren aangewezen. Vanwege de unieke natuurwaarden en bijdrage aan ecosysteemherstel en groen-blauwe dooradering ligt het voor de hand dit alsnog te doen. Het is een effectieve en goedkope maatregel om bij te dragen aan verplichtingen vanuit Natuurherstelverordening. Die moeten anders op een andere, minder effectieve en veel duurdere manier worden gerealiseerd.
- Daarom is ons advies om alle oude bosgroeiplaatsen alsnog op te nemen in het Natuurnetwerk Nederland, hun belang voor biodiversiteitsherstel, groen-blauwe dooradering, behoud en uitbreiding van bosareaal, connectiviteit tussen Natura 2000-gebieden, gezondheid en welzijn expliciet te erkennen en te borgen in duidelijke en juridisch houdbare regels.

- 2.5 Als U besluit de toevoeging in stand te houden en een afwegingskader voor oude bosgroeiplaatsen buiten GNN wil toevoegen, vragen we de kanttekeningen en verzoeken ter harte te nemen, zoals beschreven in 3.6 tot en met 3.9.
- 2.6 *Ook bescherming in Groene Ontwikkelingszones*
Niet voor niets heeft U in het verleden gekozen voor het aanwijzen van Groene Ontwikkelingszones: deze gebieden zijn gebaseerd op het oorspronkelijke stelsel van de nationale Ecologische Hoofdstructuur van Nederland. Een deel van deze EHS is vastgelegd als Gelders Natuurnetwerk, een ander deel, voor het grootste deel het niet als natuur bestemde deel, is aangewezen als Groene Ontwikkelingszone (GO). U heeft daar voor ruimtelijke ontwikkelingen bepaald dat deze per saldo de kernkwaliteiten van het gebied moeten versterken. Er is een rekensystematiek voor versterkingsmaatregelen waarbij verlies, impact en versterking tegen elkaar worden afgewogen.
- We verzoeken u om de oude bosgroeiplaatsen binnen GO toe te voegen aan de percelen die, net zoals GNN, onder de oude regels vallen.
 - We verzoeken u tevens om oude bosgroeiplaatsen in de rekensystematiek voor versterkingsplan op te nemen met een hoge verlies- en impactfactor.
- 2.7 *Maatschappelijk belang*
Op grond van het nieuwe lid 3 moet als eerste worden gemotiveerd dat maatschappelijke belangen de locatiekeuze rechtvaardigen. In de toelichting staat dat onder deze belangen in elk geval verstaan wordt: "drinkwatervoorziening, energietransitie, woningbouw, infrastructuur en ontwikkeling van de (lokale) economie." Daaraan wordt nog toegevoegd dat deze opsomming niet limitatief is. Deze omschrijving is volgens ons veel te breed en kan gehanteerd worden om nagenoeg elke functiewijziging te onderbouwen. De formulering moet dermate helder zijn dat het duidelijk is dat het gaat om een dwingende reden van groot openbaar belang. "Ontwikkeling van de lokale economie" zien wij in elk geval niet als zodanig. Bovendien zijn we van mening dat aantasting van oude bosgroeiplaatsen alleen mag worden toegestaan indien alternatieve oplossingen niet mogelijk zijn. Dit kan zijn het ontwikkelen van het initiatief op een andere plek, of het zodanig uitvoeren van het initiatief dat de oude bosgroeiplaats geïntegreerd wordt in het plan. Bijvoorbeeld in het geval van woningbouwontwikkeling moet dit in nagenoeg alle gevallen mogelijk zijn.

- We verzoeken om als motivatievereiste op te nemen dat er een dwingende reden van openbaar belang is. In de toelichting bij de Omgevingsverordening kan dan worden gesteld dat dit gaat om woningbouw of bedrijfsterreinontwikkeling waarover in regionaal verband afspraken zijn gemaakt; de aanleg van regionale infrastructuur voor energie, drinkwater of verkeer of voor defensie. We verzoeken tevens om een aanvullende motivatie te vereisen, waaruit blijkt dat er geen alternatieven zijn voor de locatie. De tekst van artikel 7.27 lid 3 kan dan luiden: “in de toelichting bij het omgevingsplan wordt gemotiveerd:

- Dat er een dwingende reden van groot openbaar belang is, en
- dat er aantoonbaar geen alternatieven zijn door inpassing van de oude bosgroeiplaats of ontwikkeling van het initiatief op een andere locatie.”

Met deze opsomming ontstaat grotere duidelijkheid voor burgers en belanghebbenden over de afweging, omdat er helderheid is welke ontwikkelingen wel en niet als maatschappelijk belang mogen worden aangevoerd.

- We verzoeken om een verzoek om ontheffing herplantplicht voor een Oude Bosgroeiplaats niet toe te kennen als dit wordt gedaan in het kader van een Buitenplanse Omgevingsplanprocedure. Dit wordt nu niet expliciet uitgesloten. Alleen een wijziging van het gemeentelijk omgevingsplan kan in onze ogen de basis vormen voor een ontheffing.
- We verzoeken om tenminste de passage “ontwikkeling van de (lokale) economie” te schrappen als mogelijke motivatie.
- We vragen om een “verzoek om ontheffing herplantplicht op andere grond” voor een Oude Bosgroeiplaats niet toe te kennen als dit wordt gedaan in het kader van een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit. Dit wordt nu niet expliciet uitgesloten. Alleen een wijziging van het gemeentelijk omgevingsplan kan in onze ogen de basis vormen voor een ontheffing.

2.8 De inhoudelijke criteria voor ontheffing

Ten tweede moet worden aangetoond dat het betrokken perceel kleiner is dan 1 hectare, voor meer dan de helft uit naalddhout bestaat en de op het perceel staande bomen jonger zijn dan 50 jaar.

- Het criterium van de omvang heeft ecologisch geen betekenis. De waarde van het perceel voor biodiversiteit en natuur kan niet worden afgemeten aan de omvang, zeker niet in het geval van een oude bosgroeiplaats waarbij bodemstructuur,

vochthuishouding, macrofauna, insecten, mossen, schimmels, zaadbank en bodemvegetatie veeleer de waarde bepalen.

- Het criterium van de leeftijd van de bomen op het perceel heeft geen betekenis voor de waarde van de oude bosgroeiplaats. Immers het perceel kan twee eeuwen in gebruik zijn voor hakhout. De houtopstand is dan altijd jong, weliswaar met oude stobben, zeker als het om een goed beheerd perceel gaat.
- Weliswaar kan de bodemgesteldheid veranderen door langdurige aanwezigheid van naaldhout of gebruik als houtakker. Het criterium van de dominantie door loofhout is te kort door de bocht geformuleerd.
- Het hanteren van de leeftijd van bomen en de bedekkingsgraad met loofhout nodigen uit tot manipuleren van de situatie, zonder dat er iets verandert aan de ecologische kwaliteit.

Wij zien niet hoe het hanteren van de voorgestelde criteria leidt tot een afweging die stand kan houden als ecologische toetsing. Dit is volgens ons van wezenlijk belang omdat oude bosgroeiplaatsen een sleutelrol hebben bij natuurherstel, en de opgave in het kader van de EU-natuurherstelverordening. Daarnaast geven de voorgestelde criteria geen houvast als het gaat om (potentieel) habitatwaardige percelen. Deze gebieden zijn op grond van de Natuurherstelverordening ook beschermd als ze buiten beschermde (natura 2000) gebieden liggen. Immers de Natuurherstelverordening kent een verslechteringsverbod. Er zal daarom tenminste een onderzoek moeten plaatsvinden naar de aanwezige natuurwaarden zodat deze passend gecompenseerd kunnen worden. De kernkwaliteit van oude bosgroeiplaatsen is de ecologische waarde van de bosbodem, dus niet van de flora en fauna die er leeft. De flora- en faunaregels geven dus geen zekerheid dat de waarden van Oude bosgroeiplaatsen beschermd worden. Teloorgang van deze bosbodem kan bovendien niet worden gecompenseerd door inrichten van een nieuw perceel met andere bodemkarakteristiek. Los van de ecologische waarde vertegenwoordigen oude bosgroeiplaatsen ook landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Ook die waarden zijn niet te compenseren.

- We verzoeken om de inhoudelijke criteria te vervangen door criteria die een wetenschappelijk houdbare onderbouwing van de ecologische kwaliteit mogelijk maken.

2.9 Een beter stelsel?

Als PS kiest voor aanpassing van het beoordelingskader en een andere rol van PS in de procedure van ontheffing herplant op andere grond, adviseren we om een beter op de werkelijke kwaliteit van de oude bosgroeiplaatsen gebaseerde beoordeling te maken. Te denken valt bijvoorbeeld aan de methode en de regels die door de Provincie Utrecht dienaangaande zijn vastgesteld. We hebben als natuurorganisaties consistent gepleit bij alle aan dit wijzigingsvoorstel voorafgaande politieke momenten, om Oude bosgroeiplaatsen niet als een hindernis voor ruimtelijke ontwikkeling te zien maar als een kans voor landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit, natuur in de buurt, natuurherstel, groenblauwe dooradering enzovoort.

- We roepen u op die uitdaging aan te nemen en samen met natuurpartners en gemeenten te zoeken naar manieren die deze waardevolle plekken incorporeren in onze toekomstvisie voor een groene, natuurrijke en leefbare provincie.

3. Ontgrondingen

We stemmen in principe in met het nieuwe lid 2 bij artikel 4.62, waarbij samenhangende ontgrondingen als één ontgrondingsactiviteit worden aangemerkt. Dit geeft duidelijkheid voor omwonenden en belanghebbenden. Wel hebben we zorgen dat deze samenvoeging flexibel omgaan met veranderende omstandigheden bemoeilijkt. Als zich gedurende de ontgroning nieuwe omstandigheden voordoen, moet het mogelijk blijven om de initiatiefnemer aanwijzingen te geven over de aard en omvang van de verdere uitvoering. We hebben begrepen dat GS werken aan de actualisatie van het ontgrondingenbeleid. We denken dat dit vraagstuk daar onderdeel van moet zijn.

- Wat is de urgentie van deze toevoeging in het licht van de op handen zijnde actualisatie van het beleid?
- We verzoeken u toe te lichten hoe het nieuwe lid 2 bij dit artikel wijzigingen in (met name) volgtijdelijke uitvoering mogelijk blijft maken.
- We verzoeken u dit onderwerp aan de orde te stellen bij de actualisatie van het ontgrondingenbeleid.

Bij de overige wijzigingen over ontgrondingen hebben we geen kanttekeningen of vragen.

4. Stikstofreductiegebied

- 4.1 Waar eerder nog een sterke nadruk lag op stikstofreductie met technische innovatie zijn wij blij in de statenbrief van 21 januari te lezen: “We zien in 2035 een gebied voor ons waarin een substantieel deel van de boeren hun bedrijf op een natuurinclusieve en extensieve

wijze voert.” De beweging in deze richting wordt ondersteund door het verbod op stikstofhoudende kunstmest, en het verbod op nieuwvestiging van veehouderij-bedrijven en uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderij. Boeren die al meer extensief, natuurinclusief of biologisch werken worden hiervan terecht uitgezonderd. In artikel 4a.7 staan daarvoor enkele vrijstellingscriteria.

- In lid 1 onder a. staat het criterium dat een bedrijf biologisch gecertificeerd moet zijn. Het lijkt ons redelijk en controleerbaar dat dit criterium ook moet gelden voor bedrijven die in de tweejarige overgangsfase zitten. We verzoeken om dit toe te voegen.
- De aannames achter de normen voor weidegang en leegstand zijn voor ons niet helemaal helder. Het zijn ambitieuze getallen, wat ons billijk lijkt omdat voor een vrijstelling maar aan één criterium hoeft te worden voldaan. De normen zijn evenwel hoger dan de landelijke ecoregeling, waarbij voor dag-en-nacht weiden 2500 uur geldt. We verzoeken om een toelichting over de aannames.
- We zouden voorts graag zien dat de provincie boeren actief gaat ondersteunen bij het omschakelen.

4.2 Het beoogde verbod op het scheuren van grasland helpt voorkomen dat grasland bij het stoppen van melkveebedrijven wordt omgezet naar intensieve teelten. Dit vinden wij een goede keuze. We merken op dat in plaats van gras ook andere extensieve teelten, zonder schadelijke emissies, denkbaar zijn. Bijvoorbeeld eiwitrijke gewassen voor humane consumptie.

In de Statenbrief 2025-002555 van 27 januari 2026 over aanvullende natuurmaatregelen is de realisatie van 25.000 hectare extra natuurinclusieve landbouw rondom de Natura2000-gebieden opgenomen, evenals hydrologische maatregelen op 20.000 hectare landbouwgrond. Beide maatregelen zijn afkomstig uit de Gelderse Maatregelen Stikstof, maar hadden tot nu toe geen invulling gekregen. GS zeggen in 2026 een brede grondstrategie uit te willen werken ter ondersteuning van deze inzet. Wij wijzen erop dat er nog meer natuur is die aandacht nodig heeft en dat ook waterkwantiteit en -kwaliteit een belangrijke oorzaak zijn van achteruitgang van natuur. We denken daarom dat deze extra natuurmaatregelen in een bredere zone moeten worden toegepast, maar helemaal duidelijk is de inzet van GS niet.

- We verzoeken om het toepassingsgebied van aanvullende natuurmaatregelen te verhelderen.

- 4.3 Ook positief is dat voor de industrie en het verkeer concrete regels worden opgenomen, waaronder een verlaging van de maximumsnelheid op snelwegen naar 100 km/u. Het is evenwel moeilijk uit te leggen dat een bedrijf als Parenco niet onder de regels van het strokenbeleid valt. Het spreekt vanzelf dat zo'n grote uitstoter pal naast de 500-meterstrook veel grotere schade aan de natuur toebrengt dan kleinere partijen die wel onder de regels vallen. Dit ondermijnt het draagvlak voor het beleid en de effectiviteit ervan. De provincie werkt zelfs mee aan een forse uitbreiding van dit bedrijf, met meer transportbewegingen tot gevolg.
- We verzoeken u het Stikstofreductiegebied zo aan te passen, dat het industrieterrein van Parenco er ook onder valt.
 - We verzoeken u om uiteen te zetten, hoe Parenco en andere (industriële) piekbelasters in de nabijheid van de Veluwe aangespoord gaan worden om tot een betekenisvolle bijdrage aan emissiereductie te komen, met het oog op het doelbereik in 2035.
- 4.4 Tenslotte vinden we het positief dat de provincie kiest voor rechtstreeks werkende regels in de omgevingsverordening, met de provincie als bevoegd gezag.
- 4.5 Betere toezicht en handhaving zijn essentieel om het beleid te laten slagen, zoals ook het MER-rapport aangeeft. Een (eventueel) uitrijverbod op drijfmest, een scheurverbod van grasland en verbod op kunstmest zijn bijvoorbeeld niet eenvoudig te controleren en handhaven. In 2026 zal worden gewerkt aan een strategie voor toezicht en handhaving op stikstof.
- Wij bevelen aan dat dit niet alleen gericht is op de nieuwe maatregelen, maar juist ook op (niet-)naleving van reeds bestaande regels, en niet alleen over stikstof maar bijvoorbeeld ook over het gebruik van bestrijdingsmiddelen.
- 4.6 *Blijvende zorg: de realisatie van natuurherstel is onzeker*
- Het doel van de provincie is dat in de stroken in 2035 fors minder stikstof wordt uitgestoten ten opzichte van 2018, "idealiter" 60 tot 70 procent minder. Dan zal de depositie op de Veluwe naar verwachting omlaag gaan met slechts zo'n 75 mol per hectare per jaar, op een gemiddelde depositie van 1650 mol per ha per jaar. Daarmee gaat mogelijk minder dan 1 procent van het oppervlak aan kwetsbare natuur van overbelast naar niet overbelast. In dat verband stellen we vraagtekens bij de uiterste datum van 1 januari 2035 voor stookinstallaties (artikel 4a.2), stalmodernisering (artikel 4a.6) en emissie-arme

werktuigen (artikel 4a.10). Zo staat bij de maatregel stalmodernisering te lezen: “De invoeringsdatum (2030 of 2035) maakt voor de mate van effect geen verschil. Een eerdere implementatie van de bouwsteen versnelt het moment waarop deze positieve effecten optreden.” (MER, blz 89). Met de keuze voor 2035 wordt het al beperkte positieve effect op natuurherstel ook later gerealiseerd.

- Hoe gaat de provincie bevorderen dat maatregelen toch zo vroeg mogelijk worden toegepast?

4.7 Autonome ontwikkelingen zorgen volgens Gedeputeerde Staten voor een stikstofemissiereductie van circa 44%, de actieve maatregelen voor slechts 11% extra reductie. Autonome ontwikkelingen die tot meer emissies leiden lijken niet in de berekening te zijn meegenomen, althans de beoogde ontwikkelingen in het kader van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, en daarnaast de intensivering van defensieactiviteiten rond Ermelo en Stroe⁵, zien wij niet terug in de beschrijving van de autonome ontwikkeling. Dat geldt ook voor ontwikkelingen in de luchtvaart, nu er toch een besluit voorbereid wordt voor het toestaan van 10.000 vluchten vanaf Lelystad Airport. De gevolgen voor Gelderse natuur zijn hiervan nog niet goed in beeld.

- We verzoeken u om op te helderen hoe deze autonome ontwikkelingen van invloed zijn op het doelbereik.

5. Werklocaties

Wij hebben waardering voor de aanscherping van de vereiste inhoud voor regionale programma's werklocaties. Met deze aanscherping geeft de provincie invulling aan het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Uit de toelichting maken we op dat er bij toedeling van bedrijven aan terreinen nadrukkelijk ook een opgave is voor bestaande terreinen. In artikel 5.69, lid 2 onder b wordt echter de nadruk gelegd op het beschermen en behouden van de bestaande voorraad aan oppervlakte en milieugebruiksruimte. We vinden dat dit geen recht doet aan de transitieopgave die veel bestaande terreinen juist kenmerkt. Met soms verouderd vastgoed, gebrek aan groene ruimte en omgevingskwaliteit, lastige verkaveling en ontsluitingsstructuur en tegelijk een lage floorspace index is deze opgave complex te noemen. We hoeven minder beslag te leggen op nieuwe hectares in het buitengebied als we erin zouden slagen deze opgave op bestaande terreinen goed vorm te

⁵ Deze ontwikkelingen zijn geen onderdeel van het NPRD, maar hebben wel grote samenhang daarmee, in verband met de beoogde ontwikkeling van het nieuwe kazernecomplex Zeewolde Spiekweg.

geven en vaart te geven, met respect voor de economische profielen van de diverse locaties.

Erkenning van deze transitieopgave kan worden voorzien door lid e beperkt aan te passen:

- We verzoeken u artikel 5.69, lid 2 onder e als volgt aan te passen: "ruimtelijk en functioneel beter benutten van bestaande en nieuwe werklocaties en inzet op zuinig en intensief ruimtegebruik."

Met vriendelijke groet,

Frans Davelaar

Directeur

Bij afwezigheid getekend: Maarten Witberg